

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetések letétele díj szerint számítunk. — Egyes szám ára 20 fillér

—: **Megjelenik minden szombaton.** —:

Főszerkesztő:

PÁL GÁBOR

ny. főigazgatói igazgató.

Felolós szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

ügyvéd

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Dr. Gál József ügyvéd irodája, hová a közlemények, hirdetések és az előfizetési díjak küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlár sora 20 fillér.

Csikmegeye monográfiája.

Nemcsak a Tiszának van meg az a varázsa, amit róla Dugonits elmond: hogy „Aki a Tisza vizét issza, vágyik annak szive vissza”, hanem a — borviznek is.

Csikországnak képe, az utána való vágyódás a nem törzsökös székelyt is elkíséri a távolba, hát még azt, ki ott született. Nemcsak a hosszú téli estéken, de máskor is jól esnek annak emléket felidézni. Nem a puskaövésnyire levő falvak szegényes házainak girbe-görbe sorát, nem az Óltnak kanyargó folyását, nem is a Baláni szikláknak fenséges ormait, sem a Hargitának szelíd lejtőjét, vagy az Ángyos pataka parkszerű erdőségét, melyhez hasonló boldogult Orban Balázs br. szerint alig van — szeretnők szemcink elé varázsolni, hanem azt akarnók ismerni, átélni, ami az ekevas nyomán kiforduló cserépdarabnak, nyilhegységnek, porladó csontnak, a leomlott váralak mohos kövének, a hegyek hágoinak s a romlásnak indult székely népek is életet, becsét ad — történetét óhajtánók olvasni. Csikmegeye monográfiáját szeretnők lapozni, mely míg egyrészt a tudomány mai állásának megfelelőleg tisztázza a székely kérdést, másrészt oknyomozólag, de nem száraz előadásban, ismertetőre a lefolyt századok történetét, kiterjeszkedve azokra az országos eseményekre is, melyekben a régi csiki virtusz szerepet játszott és dicsőséget aratott. Ismerni óhajtánók azon férfiak nevét, életét, működését, kik a tudomány, irodalom, művészet, az irányító politika, műipar terén fáradozva becsületes munkával hírnevet, elismerést szereztek. Vágyodunk látni sok és jó képben és színes leírásban nemcsak

a fürdőket, történeti nevezetességű helyeket és emlékeket, hanem azokat a csodás természeti szépségeket is, melyek még a csiki emberek előtt is ismeretlenek; s szeretnők olvasni az egyes nevezetes helyhez fűződő történeteket, regéket, mondákat, meséket, melyek talán már csak az idős emberek ajkán élnek. Össze kellene gyűjteni azokat a találó közmondásokat, szólásokat, melyek annyira jellemzik a székely eszjárását; fel kellene dolgozni a nyelvjárási sajátosságokat. Be kellene mutatni néprajzát, állat-, növény- és ásványvilágát, a népművészet és tárlékonyág alkotásait s végül Eötvös Károly szerű ember rajzolja meg a 48—80-ig terjedő régi jó idők, puritán erkölcsű kora társadalmának képét.

Ezek általánosságban azok a kívánságok, melyeket a monográfiával szemben támasztunk. Nem a muló értékű, az idigent, de még a következő generációt sem édeklő arcképek csarnokát akarnók benne látni, mely a hasonló irányu, de személyi kultuszt üző „Magyarország vármegyéi és városai” című vállalat kiadásában megjelenő köteteket terjedelmessé teszi, mi azt szeretnők benne összegyűjteni mi jellemző, értékes, tehát maradandó. A munka megkezdésével sietni kellene nemcsak azért, mert az adatgyűjtés s ennek feldolgozása 5—6 évi munkásságot igényel, hanem azért is, mert 5—6 év múlva sok mindent hiába fogunk keresni, amit most még megtalálhatunk.

Rohamosan teljesedik be az, amit a vasut megnyitása alkalmával az akkori alispán elégius hangu beszédében megjósolt. Átalakulófélben vannak az erkölcsök, szokások, tünedezik a viselet, kimennek forgalomból a régi házi eszközök, kivesznek a közmondások, elhangzanak

a népdalok és mesék, hogy helyet adjanak az ujnak és a legujabbnak. Pár év múlva lemondanak a tollforgatásról azok a férfiak is, kik hivatalva volnának tudásuknál, egyéniségüknel fogva a monográfiát megírni, irányítani s közreműködésüknel fogva azt becsessé is tenni.

A helyszüke nem engedi, hogy részletesebben felsoroljam azokat az írókat, kik Székelyföld s így Csikmegeye leírásával is foglalkoztak s korukat megelőzve fajszeretettüknek és szülőföldjüknek maradandó emléket állítottak, de bátran kérdelem, hogy valjon hány ember ismeri még Csikban is Kállay Ferenc, Kövéri, Orban Balázs br. műveit, mikor még a Vitos Mózes és Hankó Vilmos dr. munkái is kimentek forgalomból. Csikmegeye történetét még a vezető állásban levő férfiak sem igen ismerik, mások a Tibeti fensíkről is többet tudnak, mint szülőföldjükről.

Hogy keresse fel áldásos fürdőit a beteg, remek helyeit a turista, ha nincs tudomása róluk, ha figyelmét nem hívják fel rá? — Épen ezért a monográfia azt a részét, mely a természet szépségeivel, fürdőikkel foglalkozik külön is ki kellene adni nemcsak magyarul, hanem német, francia, angol fordításban is, alkalmas helyen ingyen kiosztásra vagy olcsó árusításra szánva.

A monográfia kiadása nem is kerülne sokba. A nem nyereszkes céljából alapított irodalmi műiroi és munkatársai nem követelnek busás honoráriumot, a költségek megtérülnek a méltányosan megálapított előfizetési díjakból s ha az annyira lelkes „Székelytársaságok” csak 5—5 előfizetőt gyűjtenek, a munka díszes kiállításban hirdetőre a megye dicsőségét. Maga a megye 50—60 példányt foglaljon le,

A „CSIKI HIRLAP” TÁRCÁJA.

A halottak boszuja.

A két hegyek alján, valahol a völgybe!
Hová még a nap is csak ritkán tekint be,
Pislogó mécs mellett, kicsi házacskába,
Vigan foly a munka, fennen zaj a lármá.
Fiatal legények, lányok a vendégek,
Hangos a ház fölök, csak úgy szól az ének.
S míg perdül az orsó a lányok kezébe,
Megszaporodik az ócska kunyhó népe
Elakozott várral, bolyongó királyllyal,
Operenciai Tündér Ilonával,
Büös szép asszonnyal, boszorkánysereggel.
Mely lovon jön este, seprűn megy el reggel.
Feltámadt halottól sem igen hallgatnak,
A lehenép reszket, a fiúk kacagnak.
„Hahaha! ki beszél nekem kísértetről?”
Szól egy zömök legény a kandalló mellől,
Teste csupa izom, szeme csak úgy ég,
Maga a született, megtestesült élet —
„Szamarság! Sohasem láttam életemben
Nem teszek bolondá, hiszkenyinc engem,
De hogy megmutassam, mennyire nem félek,
Ime egy fogadás, csakhogy megtegyétek:
Mikor az óra öt tizenkettőt verve,
Kimegyek egyedül a temetőkerthe,
Rátaposok minden emlékköves sírra
S leolvasom róla, hármii legyen írva.
Hátha néven liva hamarabb megjelen
Az a fehérruhás sárga veszedelem.
Hogy pedig senkinke se legyen kétsége,
Valóban jártam-e a holtak elébe,

Kiviszek egy villát s nagyobb biztosságra
Beleszurom hegygel az apám sírjába.
Tartjátok barátim? Igaz nagy az ára,
Borra szomjuzom én s szép leány csókjára!”
— Szólanul csapnak fel a leányok, legények,
Suhannak a rokkák, vége a mesének.

Valahol zokognak, valahol temetnek
Bongó harangszónál, síró zene mellett.
Fiatal a halott, mindenki ismerte,
Ott találták testét a temetőkerthe’.
Villával a földhöz leszuva zekéje,
Ugy feküdt meghalva egy sírdomb tövébe?

Félve hallja a nép a bucsúbeszédet:
„Meg kellett halnia, mert Istent kísértett!”

Zakariás Bálint.

Még egy keresztapa.

— Irta: PORTIK ANDOR —

Immár hiába hirdeti az egyedül üdvözítő keresztény katolikus anyaszentegyház, hogy egy embernek csak egy keresztfia lehet, mert e tétele rég megdőlt vala Csik- és Gyergyóországekban, mit biztosan állítok még csak magamról is, kinek nem kevesebb, mint 60. 70. esetleg 100 meg nem tudom hány keresztapám van. S immár hiába csudálkozik kedves barátom, mert ha én azt mondom, hogy így van, hát vakuljak meg, ha nem így van.

Mint állfélé tudomány-szomjas (ha ugyan szomjas voltam) diák, már beleszámítva a paczalista kort is, sokszor ellátogattam öcsim s a tatárok vére által

öntözött igazi hazamba, szép Gyergyóországekba, hogy megmutassam magam előképben annak a népek melynek véréből való vagyok. (Mind vártam, mégse kiállottak, hogy vitám et szángyincem!) Bizony nem kis dolog volt az, hogy van egy magyar fiu a híres „Portik nemzet”-ből, mely nemzet fia büszkén írta mindig nevük után: ppiis (lőfő), ki nagy „tanulmányba jár” s még csak nem is Somolyon, hanem Kolozsváron. Ebből lesz aztán igazi magyar, olyan hogy na!

Ezért nagy becsben állottam, s nemcsak büszkén emlegettek magukénak az atyafiak, de mindenki igyekezett a közeli rokonságot kimagyarázni. Kik ezt nem tehettek, hát csakhamar minden hímezsházozás nélkül odavetették nevem mellé: keresztzttiam, s mikor látták, hogy nincs ellenemre az, dagadt kebellet pislangattak rám s már élettörténetükbe színt, szinte belelőzték, miként tartottak Andras fiukat keresztviz alá. Voltak ilyen keresztapám, de voltak kerem igaziak is, mint pld. új. Borbandrás, kinek megboldogult apja volt apámnak aztan igazán édes keresztapja. Hát még Laczkelekádám (Laczko Elek Ádám), kinek meg az én dedapám volt édes keresztapja, épen keresztátam volt.

Hanem hogy egy tudos professor szavaival éljek, ami a dolog alanyiságának tárgyi jogosultságát illeti, én sem voltam ellene a keresztapák és keresztátik ily aranyu gyarapodásának, mivel ökeméek nemcsak szájukkal, de tetteikkel is igyekeztek behibonyítani keresztapai voltak, jószágukat. Nem szükséges ezért elmesélném ama boldog keresztzttiu napok történetét, melyekben bizony nem lett volna részem soha ez árnyékvilágban, ha az egyedülüdvözítő kereszténykatolikus anyaszentegyház tanítása, mit fennebb mondtam, igaz volna. Csakhogy az a baj, hogy nem igaz!!!

hogy abból egy-egy kötettel a csikszeredei és gyergyói főgimnázium legjobb érettségét tevő tanulóit megjutalmazva a szülőföld szeretetét plantálja felkébe.

De ha mindjárt áldozatába kerülne a megyének a monografia megírása, akkor sem szabad ez elől kitérnie. Ezzel tartozik önmagának s tartozik a magyar társadalomnak. Ha ezeket tudott adni a millenium alkalmával a műlo dicsőséget szolgáló díszruhákba, akkor ne legyen szükmarku most, midőn hírének oly emléket kell állítania, melyet a moly meg nem emészthet.

Fogadják a vármegye ügyét intéző férfiak a szivekben eddig is lappangott s most gyarló szavakban kifejezett eszmét szívesen. Legyen a habér azé, ki az ideát felkarolva, megvalósítja.

Népgyűlés Gyergyószentmiklóson.

A gyergyószentmiklósi függetlenségi pártvezetőségétől kapott értesülésünk szerint Sümegi Vilmos ország. képviselő folyó hó 4-én délután 4 órakor a kerület központjában Gyergyószentmiklóson beszámolót tart. Ez alkalommal a kerület választópolgársága nagy tiltakozó népgyűlést rendez, melynek előkészületei serényen folynak.

A népgyűlés közönsége vasárnap délután fel 3 órakor gyülekezik a Kossuth-téren, honnan a vasúti állomáshoz vonul az érkező képviselők ünnepélyes fogadtatására.

Ujabbán a partelnökség következő felhívást intézte a vármegye függetlenségi polgárságához:

Igen tisztelt Polgártársak!

Hazafias irányu lapjainkból tudomást szerezhettél arról, hogy a gyergyószentmiklósi választókerület augusztus hó 4-ikén vasárnap nagy ünnepségek színhelye lesz. E napon tartja kerületünk fíradhatatlan képviselője, Sümegi Vilmos beszámoló beszédét. Ennek a beszámolónak jelentőségét fokozza az a körülmény, hogy szeretett képviselőnkkel együtt Gyergyószentmiklóstra érkezik a szövetséget ellenlék több képviselő tagja, hogy a csikvármegyei székelységet a mai szomorú politika helyzetéről tájékoztassa és felhívja őket abban a nagy küzdelemben való részvételre, melyet az ország magyarsága megláthatott alkotmányunkért megkezdett.

Mindezekmellett azonban el kell mondanom, miként határozott volt a nemcs és nemzeti tanács eltem sorsa felett, azaz akaron mondani, ohajtó kifirtalmi a második ész igénybevétele, hogy mekkora „tanománba járok?”

Egy szép vasárnapi délután összegyülekeztek, mint szokás, udvarunkon. Volt ott kérem nagybácsi, kicsibácsi, sógor, koma, keresztapa, onokatestvér anyyi, hogy még tölre is lehetett volna eltemni belőlük dunsziba. Miközben pedig beszélgettünk a világ jölýása, a csillagok járása felől stb. rendre el kezdének nyagatni:

„Ugyan mongya édes eszemuram, há ma mi akar lenni nő majteg, há jaz tanománt bevégjezte.”

Erre nem állhatta meg a másik, hogy ugy féloldalvas oda ne vessse: „Hát ejszé kántor. Mi osztán ugy megcsválásjuk, hogy egy kukkot se szőjjon senki elteme, mer ugy-e Gergé kórnán a mi vértükből való, mi?”

„De iszen, meghisszük!” tetőzték be mindannyian e helyes nyilatkozatot.

Én azonban kijelentettem, hogy magasabb „tanománba járok”, semhogy affele kántorcseska legyek. Erre aztán az atyafiak gondolkozóba estek meg az egyik a jegyzőseggel kínált meg. Ezt sem fogadtam el. Szörnyen megütköztek rajta, de nem érezték sértve magas személyiségeket, sőt bátyam uram helykén próké ki az igazságot: „Fenve nagy tanománia lehet há na akkor András uramecsémnek. Tuggyák e kietek, megválásjuk képviselőnek, met ugyes jól tudóroja az szovallást, még jobban, mint akar a szimiklósi esperest ömötösága, hallgassák meg!”

Igy abban állapotok meg hogy képviselő leszek s egyszermind tudásom, azaz „az oskola nagyságától” is tudomást szerezték. Természetesen még csak ezután jött meg az igazi értékem! Csak ugy nőttek ki a keresztapák a földből! Már magam is

Először történik meg, hogy képviselői beszámoló alkalmából több vezérpolitikus látogatja meg vármegyénket.

Ez a politikai esemény nemcsak a gyergyószentmiklósi kerület, hanem egész Csik vármegye polgárságára és az egész székelységre nevező nagy jelentőségű és messze kiható következményekkel jár. Épen ezért az egész vármegye hazafias polgárságának ünnepevé kell, hogy tegyük ezt a napot.

A szövetséget ellenlék tagjai közül Holló Lajos a függetlenségi és 48-as párt alelnöke, Egyri Béla a pártönkivüli függetlenségi csoport elnöke, Karolyi Mihály gróf, Szemesesnyai György, Bethlen István gróf, Ferimbach Károly, Ábrahám Dezső, Baresay Andor, Györfly Gyula, Juth János, Maczky Emil, Nadányi Gyula és más képviselők ígérték meg, hogy a Csik vármegyei székelység hatalmas erejű tiltakozásának ünnepeit megjelenésükkel emlékeztessék teszik.

Csik vármegye közönségének politikai multjához való hűsége kötelességeve teszi minden hazafias székelynek, hogy ezt a nagyszerű ünnepet, melyen fogadtamot teszünk arra, hogy elköszont nemzeti jogunk védelmében a joghítorlók ellen felvesszük a harcot, — megjelenésével még impozánsabbá és feledhetetlenebbé tegye. Székely testvér szeretettel kérjük tehát igen tisztelt Polgártársat, hogy augusztus hó 4-én, vasárnap délután 4 órakor tartandó népgyűlésen megjelenni szíveskedjék.

Felkérjük egyúttal, hogy amennyiben a képviselők tiszteletére rendezendő lakomán részt venni óhajt, azt dr. Gross Tivadar kir. közjegyző címére bejelenteni szíveskedjék.

Arra is kérjük meg igen tisztelt Polgártársat, hogy e nap jelentőségét polgártársai körében is lelkesen propagálni szíveskedjék.

A nemzet nagy ügyéért, a megláthatott alkotmány s a sárba tipott parlamentarizmus megvédeléséért folyó harc kovacsoljon össze bennünket, hogy e nagy erőn ne szenvedjen hajótörést az ármány, az atkos eselszövés s a hazafiatlanság.

Emeljük fel zászlóinkat és hallgatva a polgártársi hívó szóra, jelenjünk meg Gyergyószentmiklóson augusztus hó 4-én mindannyian.

Gyergyószentmiklós, 1912. július hó 28.

A gyergyószentmiklósi választókerület függetlenségi és 48-as párt elnökeje

szörnyen nevetem a dolgot, mig beállván az 1911. esztendő, meglét jogászlegény nyugodtan pihen tettem eltem azon a gondolaton, hogy most aztan igazan nem lesz több keresztapám. Hiba, mi történt? Elek napja volt s a szomszéd Ditróban nagy soka dalom. Bar az idjárás nem épen kedvezett neki, mégis sokan mentek at falunkból szíjjel-nézegetni, há egyebet nem is, egy szalmakalapert, meg egy kis uborkaféléért, amit bizony nem igen akar kikölni magából a sovány gyergyói föld. Délután negy ora fele lehetett, midőn úgy az unalomtól, elindultam a postára, hadd lam jön-e valami? Az eső vesztetül zuhogott, még kedélyesen gondolkozva most elmondottak felett, merettem közben az utca szélességet a sar miatt, s mikor épen erős gyökereit óhajtott volna verni fejembe a gondolat, hogy na, már tényleg megletet a keresztapák rakára, látom, hogy egy nap-sütötte atyafi, — csikos tarisznya a hatán — két kedőleg méreget szemével, mintha nem először látta: „Isten álgya meg keresztifiam” köszöntött lelkendezve, kérges tenyerét, barátsággaal nyujtva fejem. Én se voltam rest. Isten neki, meg egy keresztapa legyen. „Mária segítse meg magát is edes keresztapám, be rég nem láttam kiedet!” (mert biza soha se láttam) s azzal a markába csaptam amugy magyarosan.

„Óh, beg örölk, hogy megláthatam valahára, mert hallgassa meg, az én boldogult apám meg a maga öregapaja édes keresztikórnak voltak nő. Ha azzet azt mondom, hogy nem vagyunk mi egészen idegenyek s arra való a ma becsületes magyar házunk, hogy keresztifiamat szívesen lássa, s osztán nekem es három olyan ügyes fiam, hogy keves van hasonló a faluban!”

„Az Isten tarisza meg keresztapám, de bizony elmegek, (há tudnám hol lakik) s addig is tisztelem a kedves családját.” Ekként szólva, váltam el a maga tenyér és módja szerint a legeslegjobb keresztapántól.

„Pénzfelosztás a Szentpéter egyházmegye községeiben.”

A „Székelység” 29. számában e cím alatt meglémet cikkhez Szerkesztő ur szíves engedelmével legyen szabad a mérsékelt hangján nekem is hozzászólni.

Én, — mint a Szentpéter egyházmegyéhez tartozó Vardottfalva község tanítója — azt hiszem elég illetékes vagyok arra, hogy ezt a szerény hozzászólást megléhessem; nem azért mintha jogi tudományokkal megrakva érezném magamat, hanem e tekintetben fel fogásom alapján azon hatással fogva, melyet a nevezett cikkreám gyakorolt.

A cikk íróját nem ismerem. Nem tudom, hogy mennyire ismeri a mi viszonyainkat, vagyomunk természetét, népiünk anyagi viszonyait és terheit, amennyiben bizonyára nem községünkbeli egyén. De a személy mellékes is most. A fődolog a felvetett kérdés. Nem akarok nép szerűséget hajtászni ellenléki vele nem nyílni nitással, mert akik engem ismernek, jól tudják hogy ez nem szokásom, masodsor pedig akármilyen szegény ördög is vagyok különben, de nincs rá szüksegem. Miért? Mert hát én is emek a népek vagyok gyermeke emek a községnek vagyok a tanítója, s ha mint idevaló s e községáldhoz tartozó tag, ezen egyszerű hozzártózkodásom révén, — s mint tanító a kötelességteljesítés és a népek ugy erkölcsi mint anyagi javára irányuló törekvésém alapján — nem lehetek népszerű, más uton nem akarok arra szék tenni. Az azonban megbecsülhetetlen dolog előttem, ha az a nép, — amelyikert nekem néptanítói hivatással fogva élnem kell — öszinte szeretettel veszkörül.

Ezek előre bocsátása után egész tárgyalgossággal áttekér a dolog érdemere.

Két tételt állítok fel. 1. Van-e joga kérni a népek az egy millió korona felosztását. 2. Szükséges-e annak a felosztás s há igen, miért és nem szolgál-e ez a nép erkölcsi kárára? Joga is van kérni és szüksege is van rá. Joga van ahhoz a négy község illetékes r. kath. híveinek, mert: az a nagy vagyon, amelyből a felosztásra kért millió is bejött — a nevezett r. kath. hívek kizárólagos tulajdonja volt há nem is a világ teremtésétől fogva, de ember emlékezet óta mindig. Tehát semmi néven nevezendő erkölcsi testület nem volt, hanem a jogosult hívek és azok jogutódai. Ezt bizonyítja a m. kir. Kurának I—898. sz. jogerős ítélete. De bizonyítja még más körülmény is. Ugyanis a négy község híveinek teljesen egyenlo arányban joga volt a Szentpéter havasain ugy a fázisához, mint a legeltetéshez. Tehát vagterületeket használtak ki és értékesítették a saját javukra s akik részmint eltemesebb voltak, részmint erősebb családtagokkal rendelkeztek, a oknak a „Rakottyas” és „Tarlhavas” nevű erősegek partajaink türeszalmak voltak, ahol tetszésük szerint deszkat vágáltak, drámáit hasogattak meg a kilencvenes évek elején is. Ezen jogukban a r. kath. híveket soha senki sem korlátozta, most mint kizárólagos jogos tulajdonosoknak ehévez feltétlen joguk volt. Ez való tenyeken akupl es nem felleveseken.

Ezt megléfolni nem lehet. S vajjon hívek nélkül van-e egyház, avagy polgárok nélkül van-e község? Ugye nincs éppen ugy mint nemzet nélkül ország, vagy test nélkül árnyék. Hat kerem szépen a cikkíró ur nem gondolt arra, hogy vajjon Szentpéter egyházmegye személya es dologi kiadásait évszázadokon keresztül kik viselték? Senki más mint a hívek. Ok kepeztek es hozózták az egyháznak minden terheit, fenntartották az iskolát, fizették az egyházi tisztviselőket. És mindezen kiszámíthatlan áldozatért meg eddig egészen az utóbbi időkig, ellenértékül nem kaptak semmit. S hat a sajátjukat csak távolról nézzék? Ez nem volna méltányos dolog. Hiszen még többet mondok kerem. Kár sajnalni olyan nagyton azt az egy millió koronát a r. kath. hívektől. A dolog ugy áll, hogy egy nem mondom egyenesen Jertuszámból, de bárhonnán idevetődött és itt meglépedett zsidó atyánkfia há vagyonilag jobban áll mint az a kath. székely, hat jobban élvezi a Szentpéter havas jövedelmeinek a gyümölcsét.

Pedig ehhez Ábrahámtól elkezdve az utolsó zsidóig semmi közre nincs, joga meg anyyi sincs. S hogy ez így van, én egy rövid példával azonnal bebizonyítom, aztán tessék valakinek megléfolni. Vardottfalva községet iszom tel példánál. Építetünk egy modern

közszégházát, a melynek mindennemű költségét összeszámítva, s hozzávéve a tenyészállatok számára épített modern istálló és sertéslánya költségét is: a százezer koronából 100 fillér sem hiányzik. Ugy-e tisztelt olvasóközönség ezt sem koremszár adta Várdoltalva község népe. Tegyük fel hogy pótdoból kellett volna felépíteni mindezeket. Akkor annak a vagyonos zsidó vallású községi polgárnak bizonyára, jókoráig summát kellett volna leguberálni. És mivel nincs községi pótdó, hanem a milliók kamataiból felezzük és hordozzuk a költségeket, hát valaminth a benszülött r. kath. székely trunkus nem fizet semmit, azonképpen Izrael fia sem fizetett egy grislit sem. Az ő reá eső rész is becsúszott, de honnan? A r. kath. hívek jogos tulajdonát képező vagyonból. Ugy hogy ő már a millió felosztása nélkül is megkapta a jókora pótdó, a máséból s az a szegény székely trunkus akinek elődei vértettek ezért a földért, megmaradtak az egyházat és hozzá védték az egész nemzetet itt keleten: az most korgó gyémánt lesi távolról, hogy idegenek laknak jobban annál az asztalnál, amelynek tartalmaért a gyűlölködtek és áldoztak. S ez így van közben. Már most anélkül hogy majd a megyehatalomsági gyűlésen koldulnak a tagok szavazata a mi elonyunkra, ezen igazságok előrebocsátása után székely atyánkfiaira bízom azon a gyűlésen annak eldöntését, hogy csakugyan méltányos-e a millió felosztása vagy nem?

Különben is annak a milliának a felosztásával még tönkre nem tesszük a pénztelepet. Marad is, lesz is még ott néhány millió, amelynek kamataiból becsületesen megkapja a magyárt az egyház is, meg a politikai község is, sőt telik abból hasznos népjóléti intézményekre is mint tesszem azt olcsó kölcsönpénztár, villanyvilágítás minden vonalon, fürdő stb.

De most bizony szükségese volna a népnek egy kis pénzmagra. Nem azért hogy a cikkirő szerint a korcsmázás kezdetét vegye, — mert utóvégre mi nem bánjuk, ha minden korcsmát bezárnak akár itéletnapig is, — hanem szükségese volna terheinek fedezésére. Azért, hogy az adósságot a nyakáról letegye. Tessék visszafizetni a multba, számbavenni azokat az elemi csapásokat amelyek a népet sújtották: s akkor mindjárt megertheti báki is, hogy miért van szükségünk a pénzre. Tűzvész, jégeső, takarmányhiány, marhahullás, a minden évben fel-lepő sertésész s ki tudná felsorolni még mennyi apro-cseprő bajok ezen főcsapásokon kívül hátráltattak a nép anyagi előmenetelét.

Igazán míg pénzünk nem volt a kutya se törődött velünk: amióta pénzünk van annyira félnek mindentől, úgy szeretnek gyámokdni tőlünk, annyira szívükön viselik a mi ügyeinket lakusok és nem lakusok egyaránt, hogy az ember szinte elkábul a nagy jóindulattól. Eddig józan, rendes népek tartottak, most ránk akarják sütni egész általánosságban. Volt is, van is, lesz is mindig az emberek között aki szereti mi fogja míg nyers lesz, de a legnagyobb százelek fogaloz verné a garast, ha kapna, s nem a korcsmára venné azt.

Hiszzen nyakig uszunk az adósságban amibe az előbb említett csapások sodortak bele. De egyéb is. A székely ember szereti a földet. Vagyunk ne továbbja, hogy egy kis belsőséket, majd egy kis szántóföldcséket szerchezessen magának, családjának. A székely nem szaporodik, de a székelyföld nem. Tessék csak megnézni, hogy egy árverésen, ahol kivált földről van szó: hogy hitelt egymásra a székely. Mert szeretné megkaparítani azt a kis telket tüzzel-vassal. Felvertük a föld árát értéken felül, s ezzel szépen adósságba is vertük magunkat. Mindezek pedig azt hiszem elég indokolták tesszik, hogy legalább egyszer egy kis támaszt nyerne e négy község népe. Tehát ne tessék attól félni, hogy elpalinkázunk. Hiszen hogy ennek a népnek van érzéke a jötekmény intézmények iránt kitűnik abból amit úgy lel tüllel hallottam kiszivárogni, hogy a *felosztásra kért millióból egy szép kis alapot akarnak felvenni az árvaháznál a négy községi helyi tisztes ura gyermekek javára*. Ami abból fennmarad, az a legtrövidebb idő alatt a szövetkezeti s más takarékpénztári kasszák gyomrába vándorol. Legalább csak ennyiben is szükségesnek láttam hozzájárulni a „Székelység” nevezett cikkéhez.

Záraddék még megjegyzem, hogy azon cikkben említett nadrágos emberek, — kiket szintén a lelketlen igazgatók közé sorol, — nem igazgatók, hanem a népet a higgadság és mérséklet törén megtartva a törvény keretei kö-

zött vezetni, nehogy az a nép esetleg szélsőségre engedje magát ragadtatni.

Jobb, ha a népet higgadt, értelmes emberek vezetik mint olyanok, akik azt a népet a falnak vezetnék.

A négy község képviselőtestülete nem a terror miatt vette kezébe a dolgot, hanem mert belátja, hogy a nép kívánsága igazságos és méltányos és jobb hogy ha az értelmiség vezető törvény megszabta utakon. S én határozottan merem állítani, e négy község népeben van annyi komolyság, belátás és józan gondolkodás, hogy féltelenségekre e tekintetben nem vete-medik, hanem hallgatva az okos szóra nyugodtan bevárja a történelmüket, akár jobbra akár balra dőljenek is el azok.

Péter Sándor,
tanító.

Nagy vasuti szerencsétlenség

Ratosnyán.

Mult hó 30-án reggel 9 órakor vétkes gondatlanság következtében nagy vasuti szerencsétlenség történt Ratosnya és Palotfalva között. A gergyószentmiklósról reggel 4 órakor Marosvásárhely felé indult, mintegy negyven kocsiból álló tehervonat a legszűkebb vonalon, — hol egyik felől a sok esőzéstől megduzzadt Maros, másfelől égbe nyuló sziklák fogják közbe a vasutat, — szembe találkozott egy munkásokkal megrakott pályakocsival s a pályakocsi a vonat mozdonya alá került. — A tehervonat kiskitolt, huszonnégy kocsi egymásra torlódtól; több a Marosba zuhant. Egy munkás meghalt, két fekező súlyosan, több munkás könnyen megsebesült.

A tehervonat Palotfalváról 9 órakor indult ki. Ugyanakkor Ratosnyáról valószínűleg hibás jelzés következtében egy pályakocsi indult ki számos munkással. A kanyargó pályán a gyamullan munkások nem figyeltek a szembejövő tehervonatra, egyébként is szabadnak tudták a pályát s az életüket fenyegető rettenetes veszedelmet csak abban a pillanatban vették észre, mikor a sziklaóriás mellől rajuk tört a hatalmas mozdony negyven kocsival. — Arra már gondolni sem lehetett, hogy a pályakocsit kiemeljék.

Rémies pillanatok következtek. A pályakocsin levő munkások kétségbeesett ordítással ugráltak le a kocsirol, bele a hőmpolygó Marosba. Mások a meredek sziklának ugorva igyekeztek életüket megmenteni s a halálra rémült utasok között ésbontó élet haral küzdelem fejlődött ki. A tehervonat mozdony-vezetője örült erővel lékezett, de a veszedelmet nem lehetett elhárítani. A pályakocsi a mozdony alá került, mely roncsokká zúta A mozdony és a szerkocsi súlyosan megsebesült.

A tizes esésű pályán olyan erős volt a tehervonatra a reakció, hogy huszonnégy kocsi házínagasságra egymásra torlódtól Vértagyasztó recsegés, ropogás, örületes ordítás hangja töltötte be a csendes völgyserulatot. A kiskitolt kocsi egymásután fordultak be a Marosba s pár pillanat alatt borzalmas pusztulás jelezte a megrendítő szerencsétlenséget.

A megmenekült munkások az jedségtől kimerülten rohantak a közeli két állomásra, honnan csapatok vonultak ki a szerencsétlenség színhelyére.

A sebesülteket beállították Maroshevízre, ahol az első orvosi segélyben részesítették. Aznap a közlekedés szünetelt, másnap nagy nehézségekkel tudták csak lebonyolítani a forgalmat. Brassóból, Kolozsvárról estére műszaki munkások szállottak ki s összevonták az egész vonatotól a munkasságot a katasztrófa színhelyére.

A vizsgálatot nagy szigorral indította meg az üzletvezetőség, hogy kit terhel a felelőség. A kár több mint százezer korona.

H I R E K

— **Eljegyzés.** Hirsch Gusztáv dr. marosvásárhelyi ügyvéd július hó 29-én tartotta eljegyzését Borszék Ifrdón Smilóvits Zelig fakereskedő leányával, Évivel.

— **Az egyház köréből.** Tódor László brassói segédlelkész, saját kérésére Ditróba helyezték, helyére kineveztek Antal János ditrói káplánt.

Az erdélyi püspök Márton Árpádót Gergyóujfaluba, Kovács Gergelyt Torjára segédlelkészeknek nevezte ki.

— **Jogász-bál.** Értesülésünk szerint a helyi jogász-íjuszgár már meglelte előkészületeit az idei jogász bálra, illetőleg egyetemi estélyre. Az estély augusztus hó 24-én lesz a Vigadóban megtartva és folytatása lesz az immár több mint 25 éves csiki jogász-bálnak. A meghívók a napokban küldetnek szét. Az estélyre

természetesen nemcsak városunkból, hanem vidékről, főleg (usnádfürdőre) készülnek ilyen sokan. Az estélyi díszelnök Mikó Bálint ny. főispán, v. b. t. i. lesz. ezenkívül több vendököt kér fel a rendezőség. Az estélyen Kozák Dávid kitűnő zenekara fog muzsikálni.

— **Életmentő diák.** Gergyószentmiklósról írják: A vasut állomás közelében lévő tóban végan fürdőztek a fiúk, miközben egyik társuk, Blum Izáknak fia észrevétlenül a viz alá merült. Láta a veszélyes elmerülést Gereóffi Zoltán gimnázista, ki a parton állott, pillanatig sem késett a segéllyel, hanem önteláldozóan ugrott ruhástól az elmerült Blum után s éppen a futókáris percebe emelte ki a már öntudatlan állapotban lévő fiút. A gondviselés közremunkálásának tulajdonítható, hogy ugyanakkor volt az állomásnál Dr. Nagy Lajos városi orvos, ki hosszas fáradság után életre keltette a teljesen eláélt Blumot s intézkedett, hogy késedelem nélkül szülei házához szállítsák.

— **Meghullult választás.** Csikszentmiklóson csütörtökön kellett volna megienni a megcsmisított papválasztásnak. Miután azonban az elváakított nép zsináltvisgást nem akart választani, ami föltétel volt, Bálint Lajos főesperes a választási gyűlést bezárta.

— **Vasuti megállóhely Csikszenttamáson.** Csikszenttamás község folyó évi március hó 25-én kelt kérvényében megújította ama kérelmét, hogy a madéfalva gergyószentmiklósi vonal 149. számú órházánál egy feltételes megállóhely létesíttessék. A Keresk. Miniszter a kért feltételes megállóhelyet kísérletképpen egy évi időtartamra, váróhelyiség létesítése nélkül oly kikötéssel engedélyezte, hogy a mennyiben egy évi alatt a tapasztalás gyér igénybe vétel fog mutatni a feltételes megállás ismét meg fog szüntetettetni.

— **Tűzoltóink Gergyószentmiklóson.** Mult hó 28-án helybeli derék tűzoltóink Kozma István főparancsnok, Jakab Ferenc, Pototzky Andor, Karda Gyula, Holló Gábor alparancsnokok, Pál András és még több önkéntes tűzoltó, valamint a testület teljes zenekara kíséretében Gergyószentmiklóra utaztak, hogy az ottani tűzoltótestület gyakorlatait megcszemléljék és a két testület irányelveit egyöntetűen állapítsák meg. Tűzoltóinkat a gergyószentmiklósi vasuti állomáson Deer Kálmán ottani főparancsnok és Lázár Jenő alparancsnok fogadták és zenekíséret mellett nagy lelkesedéssel kísérték a városba. Délutón tűzoltóink Kozma István főparancsnok vezetés mellett megtekintették az ottani testület gyakorlatait, melynek szünetei alatt a zenekar állandóan játszott. A két város e nemes közlekedése örömmel tölthet el bennünket és külön dicséret illeti meg derék tűzoltóinkat, kik hivatásuk magaslatán állva, szorgalmas tanulnak és fáradság mindnyajunk és Csikszereada érdekében.

— **A pénzügyigazgatóság építése.** Mint megbízható forrásból értesülünk, a pénzügyigazgatóság építése már a napokban megkezdődik. A vállalkozó építő czég, mely közüdomás szerint ajánlatát visszavonta volt, bejelentette, hogy a visszavonást tárgyalatannak tekintti és az építési munkálatokhoz haladéktalanul hozzáfog. Ennek következtében a vármegey alsipánja intézkedett, hogy egy a főszolgabírói hivatal mellé a várnagyai lakás, — melyekre tudvalegőleg az épületszárnyak helyeztetnek el — azonnal ürtíttessenek ki. A főszolgabírói hivatal ideiglenesen a régi törvényeszéki épületben nyer elhelyezést.

— **Vasárnap,** folyó hó 4-én délután az Orban-féle gyógyszerár lesz nyitva.

— **A tunsádl gazdaszövetség ünnepsége.** A tunsádl gazdaszövetség mult hó 28-án tartotta meg ujonnan létesített népkertjének felavatását. Az ünnepély szent-misével kezdődött, melyet Kicsid Géza nagy segédlelt mellett mondott. A hymnus elnéklése után Koczi István esperes-plebános, megáldotta a felavatandó új helyiségeket és szép beszéd kíséretében vezette be az ünnepélyt. Utánna Koós Mihály miniszteri osztálytanácsos tartott magas szárnyalású, tartalmas beszédet. Majd liatásosan szavalt Rózsa Sándor tanárlelt. Nagy tetszés mellett szöolt ezután az egybegyűlt gazdaközönséghez Kiss Ernő erdőtanácsos. Igen kedvesen szavalt Ferenczy Erzsé IV. polg. leányiskolai tanuló, kit az ünnepelő közönség zajosnag megtapsolt. Kiemelkedő pontja volt a programnak Refrain B. Antal premontrai tanár felolvasása. Az ünnepély Gyarmati Károly gazdaköri elnök zárta be, mely után a közönség a szöolatot nékelte el. Délben 1 órakor a községházánál 100 teritűk bankett volt. Taviratilag üdvözölték gróf Serényi Béla földmivélségügyi minisztert, Darányi Ignác v. b. t. i., az országos gazdaszövetség és az országos hitelszövetkezel vezető-ségét. Este 8 órakor a községháza nagyteremben Abrányi Emilnek „A végrehajtó” című egy felvonásos vígjátéka került színre. Ezt megelőzően ügyes monologot mondott Gyarmati Margit. A vígjáték szereplői között kitűntek Élttes Erzsike, Raffain Margit, Gergely Károly, Ferenczi Béla, Péter Gyula, Molnár Ignác. Gyarmathi Margit. Az előadást tánc követte, mely a késő órákig tartott.

— **Temetés.** Mult hó 26-án temették el Lázár Lukácsné szül. Vákár Róza uraszonnyt mely, öszinte igaz részvét mellett Gergyószentmiklóson, — Nagy gyszóló közönség kísérete ki a nemes lelkű uraszonnyal az örömsy sirkerbe, ahol korán elhunyt gyermeké, Lázár Béla ügyvédjelölt mellé helyezték örök nyugalomra.

— **Névmagyarosítás.** Zsovár István gergyóalfalvi lakos családi nevének „Zoltán”-ra kért átváltatását a helyügyminiszter megengedte.

— **Halózáások.** Paál István, Paál K. János csik-somlyói szent Ferencről zarádították bátyja, aki cvtyedeken keresztül a zárda gazdasági ügyeit intézte és vezette, egy mindenki által őszintén tisztelt és becsült derek férfi, a jó „István bácsi”, múlt hó 29-én meghalt. Halálát a somlyói háziönök és három gyermeke gyászolja.

Öv. Kosa Peterné szül. Ladó Katalin 73 éves korában múlt hó 30-án Csikszentmihályon elhalálozott. Simon Péter földirtokos 70 éves korában meghalt Csikszentmihályon.

— **Pusztító felhőszakadás.** Gyergyóbekás községre 25-én este 7 óra tájban óriási felhőszakadás zúdult, mely rettenetes pusztítást okozott. Növelte a veszedelmét az a körülmény, hogy az éjszakai sötétség a mentést lehetetlenné tette. Egész éjjel a segélyért kiáltott javeszekelését lehetett hallani, de mentésről a mindent elöntő rohamos árral alig lehetett szó. Ma a község nyolcezer lakosa az utak és hidak teljes pusztulása folytán egészen el van zárva a külvilágtól és előreláthatólag hetekig fog tartani, míg a község ismét megközelíthető lesz. A kereskedőknél lévő csekély élelmiszerek ára óriásian felszokott. A lakosság a legnagyobb nyomornak néz eléje. A postaközlekedés be van szüntetve és csak távirda útján van meg összeköttetés.

— **Petőfi-émléknapp Kászonjakabfalván.** A Kászonjakabfalván fűrdőző közönség Petőfi Sándor halálának 63-ik évfordulója alkalmából aug. 4-én a fűrdőhelyiség területén emléknappelyi rendez. — A műsoros ünnepély istentisztelettel kezdődik, melynek végzetvel ünnepi beszéd, ének, szavaltatok és zene-számok lesznek, majd közébed, melynek folyamán Fodor János k.-vásárhelyi polg. fiúink igazgató jogja a Petőfi-serleggel az ünnepi beszédet tartani.

— **Járványorvos Gyergyóremetén.** A belügy-miniszter a vármegye alispánjának távirati jelentésére, Gyergyóremete községben vörheny és egyéb fertőző betegségek halmozódva fordulván elő, járványorvosul dr. Bürger Géza orvost rendelte ki, ki már a helyszírnre érkezett.

— **Uj házfőnök** Ferenc Pál brassói szent-terenzendri h. házfőnököt, a róm. kath. el. iskola tanítóját a rendi előjáróság elhelyezte Szárhelyre. A h. házfőnök Brassóban mint kiváló tanító és ügyes egyházi szónok volt ismeretes és a hívek között is közkedveltségnek örvendett.

— **Hatszáz hívő templom nélkül** Kovásznáról a róm. kath. főkegyház megbízásából Pénzes László plebánus és Pásztor Ferenc egyházközpontok kerő szóval fordul a magyar tarsadalomhoz, hogy adjakozzék az ott építendő róm. kath. templom céljára E nagy székely községben, ahol szolgábirai, járásbírói és adóhivatal van kincstári és királyi erdő-gondnoksággal, hatszáz hívő várja, hogy a létkoznapit élet robotmunkája után legalább vasárnap és ünnepnapokon az istenházába mellessen, ahol megnyugvást és lelki vigaszt találhatna. Az adományokat Imcsfalvára a róm. kath. plebánia-hivatalnak kell küldeni.

— **Gyorsvonatok közlekedése a székely körvasuton.** A keresk miniszter a napokban hivatalos leirában értesítette Csikvármegye közg., bizottságot, hogy utasította az államvasutak igazgatóságát, miszerint az idei nyár folyamán legyen meg minden előkészülettel aziránt, hogy a jövő évi tavaszi menetrendbe egy oly vonatpár legyen beállítot, mely Budapestről Kolozsváron át Marosvásárhelyig, illetőleg vissza gyorsvonatként, Marosvásárhely és Brassó között (Gyergyószentmiklóson és Csikszeredán át) pedig gyorsított személyvonatként, a kisebb megállóhelyek, illetőleg állomásokon való tartózkodás nélkül közlekedjék. Felhívta továbbá az igazgatóságot arra is, hogy már most indítsa meg a tárgyalásokat a nemzetközi hálókocsi tarsasággal, hogy a beállítandó új vonatpárral hálókocsi is közlekedjék.

— **Az erdőri és vadóri szakvizsgák.** Az erdőri és vadóri szakvizsgák folyó évi október hó 14-én és az erre következő napokon Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolcon, Kassán, Máramarosszigeten, Kolozsvárt, Brassóban, Nagyszébenben, Temesvárott, Pécselt és Szombathelyen a vármegye székházában délelőtt 9 órakor fognak megkezdetni és folytatólag megtartani. A földmiv. miniszter által kiadott hirdetmény szerint, felhivatnak mindazok, a kik az erdőri vagy vadóri vizsgát letenni óhájják, hogy az erre vonatkozó engedélyért, a szükséges kellekék bírást igazoló bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaikat folyó évi szeptember hó 30-ig ahhoz a kir. erdőfelügyelőséghez nyújtsák be, a melynek székhelyén vizsgát tenni kívánnak.

— **A csikszeredai plebánia hivatal** értesíti a csikszeredai híveket, hogy folyó hó 4-én vasárnap templomfestés miatt a délelőtti istentiszteletek fél 9 és fél 11 órakor a főgimnázium kápolnájában tartanak meg. Délután nem lesz isteni tisztelet.

— **A székelyfűrdők és a Máv.** Az államvasut új díjszabása nagyon hátravetette a székelyfűrdőket. Mint hatszázélen, tehát Budapesttől nagyon messze eső helyek sokkal drágábbak lettek hozzáférhetőek, mint ezelőtt. Mozgalom indult meg az így keletkezett kár elhárítására, ez előző az az indítvány is,

amellyel Tusnádfürdői szövetkezeti közgyűlése legközelebb foglalkozni fog és amelyet alább közlünk teljes szövegében. Indítvány: Tisztelettel alulírott, mint szövetkezeti tag a következő indítványt bator-kodom a tusnádfürdői birtokosok szövetkezetének közgyűlése elé terjesztem: 1. Intezem a fűrdőszövetkezeti közgyűlés folyamodványát a kereskedelmi miniszteriumhoz, amelyben többrendbeli vasuti kedvezményt kér Tusnádfürdő állomása részére. Első sorban azt, hogy Tusnádfürdőre vagy Tusnádfürdőről váltott menetjegy akár Brassó, akár Marosvásárhelyre fel érvényes legyen ugyanazon díjért, továbbá és meg inkább azt, hogy a Máv. bocsáson fűrdővadi menetlelti jegyeket forgalomba, amelyek külföldi és több hazai vasutársaság példájára 33 százalékos kedvezményt nyújtsanak 60, esetleg 90 napi idő tartamra szóló érvényességgel. 2. Szólítsa fel a fűrdőszövetkezeti közgyűlés az új vasuti díjszabás által hasonló kedvezőtlen helyzetbe jutottatól székely fűrdőket, főképp Borszékét, Málnásfűrdőt, Balványosfűrdőt, Előpatákat, Kovásznát, hogy ugyanilyen tartalomú kérvénnyel forduljanak a kereskedelmi kormányhoz. 3. Kérésze meg az érdekeltek székely vármegyei fővárosát, valamint a székelyföldi orsz. képviselőket e mozgalomnak támogatására és minél előbbi sikeres elintézésére. Tusnádfürdő, 1912. aug. 1. Teljes tisztelettel Dr. Kardos Albert debreceni realiskolai tanár, tusnádfürdői szövetkezeti tag.

— **A rendőrkapitány ur figyelmébe!** Több oldalról kapjuk a panaszt, hogy Csikszeredában a pöcegödörk tartalmának kihordása már a kora estélyi órákban kezdetet vesz, miáltal nemcsak a szétlő publikumnak okoznak kellemetlenséget, hanem a lakosok esti szellőztetése is lehetetlenné válik, kiállhatatlan büzzel telvén meg az egész város. Felhívjuk a rendőrkapitány urat, sziveskedjék odahatni, hogy ha már éppen nyáron kell eme köztisztaságot célzó munkálatoknak történni, az legalább este 11 és ne 9 órakor kezdődjék.

— **Szives tudomásukra hozzuk a n. é. közönségnek, hogy lapunk kiadója Szvoboda Miklós, nyomdáját a volt Kossuthi vendéglő helyiségébe helyezte át.**

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

A „fűrdőigazgató.”

Tusnádfürdő, július 30.

Valamelyik esős napon, mikor az embernek amugy sincs valami jó kedve, betevédett Tusnádfürdőre egy bácsi. Kövér volt és jól táplált, elég jó szabású ruhája ahoz, hogy az ember legalább is a polgári osztályba sorozza. És felesége is volt.

Mondom: esős idő volt s a bácsinak nem volt jó kedve. A feleségének sem. Hát miért legyen másnak. Pláne nem is gondoskodott a fűrdő igazgató egy söhivatalról, ahol legalább kipanaszolta volna az ember magát. Hát bizony ez botrány, mert lám, az ember ilyenkor kényszerítve van valamelyik hírlaphoz fordulni s a saját zivatros epéjébe bele-mártva toltat, elpanaszolni a baját.

Mert hát nagy baj történt, óriási disznóság, hallatlan botrány, a melyet tudni kell mindenkinek, be kell járja az egész európai sajtót s onnan átkelve, legteljebb a Cordinellák bercein ütközhetik meg. Hogy dugába düljön s elmerülve az örök feledés homályába az epe újra zivatartlantitódjék (Szerkesztő ur! Pofon ne vágjon ezért a szőrt.)

De hát mi történt? (Kérdik nyájas olvasóim?) Hát csak turelem nyájas idegen én is a mig ezt, megérhettem 36 estendőtt viharoztatam el — hol a fejem felett, hol a hátamon, hol a hasamon. Várj szépen, elmondom rendiben s panaszokod sem kell, hogy nem mulattal rajta.

Hát ugy történt, hogy ez a mérges bácsi bejön a vendéglobé. A felesége is.

Vihart jelentő, zord tekintete végig siklott az üres asztalok felett.

— Anyjukom, hányan is vagyunk mi?

— Kettecskén edesem, párosan mint a galamb.

— Nos iné, nézd itt fel van terítve egy nyolc személyre szóló nagy asztal s rá van írva, hogy „Jefoglalva” — ide mi is leteljedhetünk.

A minthogy le is telepedtek. De jön egyszerre a pincér.

— Nagyságos uram, bocsásson meg, ez az asztal nem ket, de nyolc személyre van felterítve, egy nagy család jár ide nap-nap után s ez asztal az idegenbe egy második otthonuk. Meltóztassék bármely más asztalt elfoglalni.

De a bácsinak, mint mondtam, (keresztanyjára gondolva) zivatros volt aképe. Hát mozdul ilyenkor egy jól nevelt bácsi?

No ugy-e hogy nem! Persze hogy nem. Hát kérem legyenek nyugodtak, hogy nem is mozdult meg.

De egyszerre csak szélesülni kezd a bácsi zord képe. Nyulik már, mint a Csicsóné széthuzott arca. Mert feltűntek a láthatáron az asztal benszít-

lötei, a kik mint a nyájból kivert báránycák sétál-gatták körül elfoglalt birodalmukat.

Szomorú pillantásokat vetnek a bácsira, aki hasára téve kezét, épen malmozott az ujjával. És elindulnak az igazgató felé. És kiöntik keserűvüket.

Az igazgató pedig (nem is lenne igazgató, ha meg nem teszi) udvariasan a mérgéből felosztott bácsihoz lép s bemutatva magát megkéri a bácsi, hogy engedje át az elfoglalt nagy asztalt a társaságnak s legyen szives akár a szomszéd kisebb asztalt occupálni.

Hát a bácsi ugy látszik jó ember volt mert már-már hajlott a szóra, — de egyszerre csak lecsap a meuké, megszólal az asszony:

— Adólkám, mi itt maradunk s punktum.

Az igazgató pedig — látva hogy valami bétévedt alakokkal van dolga, a kik egy kissé jobbruhát vetek magukra, — meghajította magát s ma-sította a pincért, hogy hamar toltanak össze valahol három asztalt s adják át a várakozóknak.

Ezzel a dolog el is lett volna intézve. Ha nem a pincér nem azért pincér, hogysem csak egy sző nélkül, egy nagy asztal társaságot elengedjen s sző nélkül zsebre vágjon vagy 15 kiló durvaságot.

Igy jart a mi pocakos bácsink is. Bizony meg-történt vele, hogy a pincérnek nem szolgálták ki. Hiába kérte őket az igazgató, hogy csak még most, délbe szolgálják ki, — a pincérnek döngene kijelentette, hogy inkább valamennyien elmennek, de ki szolgálásról szó se essék.

A bácsi megmérgeledött s elment, miután kedves bájos neje elég szellemesen a részeg banda jeltzővel ruházta fel a kiszolgálókat.

És mérgeben elment a „három huszárb”, de ott is ugy látszik a banda részeg volt, mert ott sem kapott kiszolgálást. És nem a „Sweiz-ban” és sehoh. Öreg este lett, a mig egy rántottát megehettek a „Legy-es”-ben.

Hát elképzelheted nyájas olvasó, hogy a bácsinak meg a néniének a zivatros epéjére huzódott s mit csinál az ember, ha saját hibájért más sem meg nem szidhat, sem pofon nem verhet?

Talán saját magát pofozza fel? Vagy vízbe ugorkj?

Ez mind nagyon hosszadalmas procedura lenne. Jobb ezeknél, ha az ember leül, elővesz egy darab papírost s pennáját beleamarta az epéjébe (vagy a felesége epéjébe) inni kezd. És firkal rognyásig, az operencias tengeren tulig, a tíz águ szarvasig és a kicsiny vörös malacig.

De a bácsi harapni is tud s miután a pincér hus nem elégé izletes, hát beleharapott az igazgatóba.

Szegény, szegény igazgató, — vajjon elburod-e ezt a harapást, vajon nem lesz-e tanácsos a Pasteur-intezetbe menni?

Vagy pedig az ilyen harapások ellen egy másik jó gyógyszer is van. Ütösd fel a bácsit arra, a bizonyos asztalra s szerződtesd őt — pofozó gépnek. De ezt már igazán nem merem ajánlani, mert tíz perc alatt ugy beállítanak a képes telet, hogy elromlana a masina s akkor ki írna rólad oly kedvesen?

Mert azért bajos egy bácsi ez a Pokróc bácsi. Hát hogy a fenebe ne! Ilyent szerződtesni kellene s nem megengedni, hogy a muzeumok hus árnyalva vonulva ott mutogassák magukat.

De most már arra is kíváncsi vagy nyájas olvasó, hogy hol jelent meg ez a cikk? Bizony István nem tudom. Mert a bácsi ezt olyan nyilvánosságunk száma, a melyből éppen a legérdekeltebb fűrdőt kizártá.

Bizonyosan ugy történt, hogy egyet aludt az egészre, s reggelre kelve már elfeledte, hogy valamit írt s az obligált „ket ceruzás T. P.” elmaradt. Nem nagy baj. Az a tisztelet példány ott is kellett egyébb célokra.

Szj.

A Csikszeredai Takarékpénztár r. t.
és Fiókiintézetei

ugy a régi, mint az új betétekre
jelenleg 4 1/2 % kamatot fizetnek.

Az igazgatóság.

Fővárosi Lapok, u. m.: Budapesti Hirlap, Az Újság, Magyar Hirlap, Magyarország, Nap minden időben kaphatók **Szvoboda Miklós** könyv- és papirkereskedésében Csikszeredán.

ÉRTESÍTÉS.

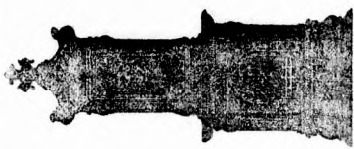
Tudomásra hozom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönségnek, hogy raktartartó mindeneműt

cserepályahákból.

Elvállalom mindennemű cserepályába és takaréktűz helyek felállítását, átalakítását és takarítását, továbbá fürdőházaikat és fürdőházaikat és faburkolók kirakását fagycorcellákból és minden e szakmához végezhető munkát pontosan és lelkiismeretesen eszközölközve, Vidékre is kelő felvilágosítást nyújtok. Ertekezni lehet MICHNA REZSŐ és VEJÉJE cégnél Csíkszeredében.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérem, maradok tisztelettel:

LUKÁCS FERENC cserepályaház

Vegyes kereskedésem

önálló vezetésére keresek övadékképes

üzletvezelet

Ajánlatokat a fix fizetési igény megjelölésével Krausz Jenő kér Csíkszentdomokosra.

UJDONSÁG!

UJDONSÁG

Óra és Ékszer!

Iparművészeti ujdonságok, ötvös munkák gyári áron alul beszervezhetők BRASSÓI SCHAPIRA ARNOLD fiók-üzletében Csíkszereda, Kossuth L. u. 254. sz. Szabad megtekintés vétele kényeszer nélkül. Dús raktár arany és ezüst svájci zseb- és ingó-órákban teljes jóállás mellett valamint női- és férfi óraláncok, függők és alkalmi apandékokból u. m.: dohany- és szivariárcák, ezüst séta pálcák, szípkák és látszerek stb.

Arany és ezüst tőrmelek a legmagasabb arányban becserehetnek esetleg megvételre. Minden e szakmába vágó járatásokat a legredukáltabb munkadíjért teljes jóállás mellett elvállalok. — Levél általi megírásra a t. vidéki vezümet is szívesen meceplátogatom. Tisztelettel:

SCHAPIRA ARNOLD.

VARÁZSFUVOLA.

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „varázsfuvola” rendkívül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Díszes kivitelben, kottákkal, dalokkal töltek, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csikis Wagner a „Hangszer-Király” ország-szerte elismert legelsőbb hangszerárúházaiban kapható, Budapest, József-körút 15. Gyorsjavító műhely. Kérjen fenyképes hangszerárjogyzékét!

KINCSET ÉR

Tordy-féle Hollandi 3 király tea

mivel nemcsak hashajtó, hanem egyuttal étvágyjavító, gyomortisztító, emésztést elősegítő, hém-működést szabályozó, nemkülömben a legmakaesabb gyomorhajon is segít. Csomagja (kbl. 10-12-szeri használatra) gyógytárban 50 fill.

Minden gyógytárban kapható.

36-12

Méhészek!

Akik megbízható helyről, tiszta méhviaszból készült műlepet óhajtanak beszerezni, forduljanak bizalommal Szatmári Szabó István méhésztelész Pankota (Arad megye), mely méhészet amerikai hengerprésszel készített hármily méretű műlepek kilóját csomagolva K. 5-60-ért szállítja utánvétellel, míg viaszkészlete ki nem fogy.

A legszóltaabb kiszolgálásba vesz részt mindenki.

Értesítés.

Van szerencsém egy a helybeli, mint a vidéki nagyérdemű vásárló közönségnek szíves tudomására hozni, hogy üzletemet, amely ezélt fűszer, csodome, liszt, csodome különlegességek, olaj, festék, ásványvizek és diszmű árukkal volt berendezve, most újabban kibővíttem

konyhaberendezési cikkekkkel

is. Kapható mindennemű edényféle, evőeszközök olcsóbb és jobb minőségben, ugyszintén üvegárukban és csinos majolika tárgyakban, üvegkeszletekben, és dísztárgyakban, továbbá a padló behúzó olajnak egy nagyban, mint kicsinyben való elárúsítását, a Grell Károly-féle sütemények raktartat, ugy kapható, mint nála: 6 drb 20 filléret, azonkívül még mindennemű rum és edesített italokat jó és finom minőségben, panket kelék, mázak, padló tisztító vas toracs és más vegyészeti cikkekkben is.

A nagyérdemű közönség, hogy meggyőződést szerezhessen, ugy kérem, személyes látogatásaikkal megtisztelni.

Tisztelettel:

Pototzky Andor

A bevásárlásokat kívánatra házhoz szállítom.

HALTENBERG BÉLA

:: kelme és szörmeftestő vegytisztító és gőzmosó gyára KASSA. ::

Szíves tudomására hozom a Csíkszereda város és vidéke nagyérdemű közönségének, hogy gyárom képviselőlet

Máthé József

női divat kalap és rövidáru kereskedőnek adtam át.

Elvállalok uri-, női- és gyermeköltönyök, díszítő- és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csippek és szörmek vegytisztítását és festését.

Ágytollak tisztítását és fehéreműek mosását a legzebb kivitelben,

Szállítás és csomagolás díjtalan.

Szíves megbízásokat kér

Haltenberg Béla.

KÖBÁNYAI SÖRKIRÁLY!

Van szerencsénk Csíkszereda város és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására hozni, hogy Csíkszeredán

GÁL FERENCZ SÖRGYÁROS urnál

sörraktart létesítettünk, a melyben söreink ugy eredeti hordókban, valamint gondosan és szakszerűen töltött palackokban mindenkor friss minőségben kaphatók. Kérjük a n. é. sörigyasztó közönséget, sziveskedjék ezentul nevezett képviselőnknel beszerezni. — Söreink ugy a belföldön, mint a külföldön és messze tengerentúli országokban is a legjobb hírnevek örvendnek: mi exportáljuk a legtöbb sört hazánkba és a mely kiállitáson söreinket bemutattuk, mindenütt a legelső díjat nyertük el ugy

1906-ban Budapesten

1904-ben Florenzben

1908-ban Londonban

1900-ban Párisban

1905-ben Palermo-ban és Napolyban. 1906-ban Wienben

1911-ben Turóban

Jogosult tehát azon meggyőződésünk, hogy söreink forgalmát nagyban emelni fogja a n. é. közönség. — Tisztelettel

Nem tévesztendő össze. Ezen sörök kizárólag csak a fenti cégnél kaphatók.

Köbányai Polgári Sörfőző R. T.

SÖRNEK: Polgár. Király. Márezinsí, Kivitelí márezinsí, Szent István, Köbányai Barátmaláta és Dupla Malátasör.

Tavaszi újdonságok megérkeztek.

== Szép választék a legújabb divatu női, férfi és gyerek divatcikkekben ==

Pototzky Pál női és férfi divatüzletében Csikszeredán,

hol mindennemű varrógépek, gyerekjátékok, temetkezési cikkek, kész női és férfi ruhák, cipők, kalapok, nyakkendők, utazó kosarak, bőröndök olcsón kaphatók.

Mátrai Ignácz

órász, ékszerész és látszerész Csikszereda, saját ház

Ajánlja dusan berendezett legújabb szerkezetű

arany- ezüst és Omega zsebrókat.

Állandó nagy raktárt tart valódi drágakövé

ékszerekből

Továbbá látszerész cikkek nagy választékban.
Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Javítások gyorsan és lelkiismeretesen készíttetnek el.

GÉPÜZEMÜ

asztalos vállalat
Csikszereda Vörösmarty-
utca 21. szám.

Készít asztalos munkákat minden kivételben. Elvállalja faanyag kidolgozását asztalos mester uraknak szakszertű gépei által mérsékelt munkadíj ellenében

HIRDETÉSEKET

előző ár mellett felvesz a kiadóhivatal.

POHARAS

Legjobb sör

SÖR

a „Pilseni Ösforrás”

Csikvármegye területén
egyedüli elrusító hely Csik-
szeredában:

özv. Nagy Istvánné Zöldfa-vendéglője

hol mindennap frissen csapolva poharunkint kapható.

Nuridsány Márton

női és férfi divatüzlete új helyiségében
Csikszeredán (a régiivel szemben)

A legnagyobb választékban kaphatók az összes
női és férfi divatárak a legolcsóbb árban. —

Elismert, szolid bevásárlási hely.

Kéretik a címre ügyelni!

A nagyérdemű hölgyközönség becses figyelmébe!

Bécsi és budapesti körutamból hazatérve, szíves tudomására hozom a n. é. hölgyközönségnek, hogy Csikszeredában a Rákóczi-utcában levő dohányzó mellett, a mai kornak megfelelő és a legkényesebb igényeket is kielégítő

Női kalap divattermet és modellek szerint fűzőkészítő műhelyt

nyitottam. Raktáron tartok párisi és bécsi modell-kalapokat, ugyszintén minden e szakmába vágó divateikket. Elvállalom mindennemű kalapoknak izéles díszítést és átalakítást. Gyászkalapokat raktáron tartok Mertek szerint készítek megfelelő modor: fűzőt, haskötőt, hátegyenesítőt és mell-tartókat; minden e szakmába vágó cikkek javítását és takarítását pontosan és jutányos árban eszközölöm. A t. hölgyközönség jóakaratu támogatását kérve és biztosítva a pontos kiszolgálásról, vagyok tisztelettel

Ligeti Samuné női kalap divatterme
CSIKSZEREDÁBAN.

Filó Károly nagy temetkezési intézete, Csikszeredán, saját ház.

Nagy választék mindenféle temetkezési cikkekben, u. m.: érc- és fakoporsók a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kiállításban, szemfódelek, könyök- és fejpárnák, harisnyák, gyászfátyolok, gyertyák és szalagok, gyászjelentések stb. stb.

Koszorúk és koszoru szalagok óriási választékban. Üvegfedelű érckoporsók kizárólagos raktára. Díszes gyászkocsik.

Temetkezéseket elvállal pontos kiszolgálás és szolid árszámítás mellett.

Értesítés!

Van szerencsém a t. hölgyközönség szíves tudomására hozni, hogy a **diszítónőm Párisban** volt tanulmány uton, a honnan február hó elsején jött vissza.

Szezszerű újdonságok

március hó elejétől már raktáron vannak.

A t. hölgyközönség szíves partfogását kérve, maradok tisztelettel:

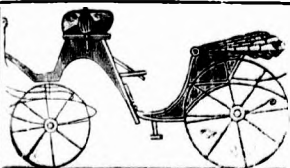
MÁTHÉ JÓZSEF női divatkalap- és rövidáru-üzlete,
CSIKSZEREDA, Kossuth Lajos-utca (Grünwald Albert-féle ház).

CSEH ISTVÁN

mészáros és hentes CSIKSZEREDA.

Naponta frissen vágott marha, borjú és sertés hus, saját készítményű felvágottak, sonka, kolbász és tormás virstli.
Szalonna és zsír nagyban és kicsinyben.

Pontos kiszolgálás.

SZABÓ FERENC

kocsigyártó, nyerges, kárpitos és szíjgyártó üzlete

Csikszereda, Mikó-utca 16 sz.
(Saját ház.)

Kocsigyártó, nyerges, fényezési munkák, ugyszintén kárpitos, butorbehuzás és díszítési munkák, matracok és paplanok; kész kocsik, szekerek, szánok és mindenféle töltött és töltetlen butorok, a lehető legjutányosabb árakért, esetleg részletfizetés mellett is kaphatók. Saját készítményű ügyfotelek, rugganyos matracal, elegáns falakkal, valamint kocsik ülésék stb. állandó raktáron. Egyedüli bizományi raktár a Lukrécia hánffestő- és inprognáló zsebródek fekete és naturszínben.

Legjutányosabb bevásárlási forrás

ugymint: hajtópokban, manikűr-készletekben, zsebkésekben, pénz-érszényekben és mindennemű különlegességekben, valódi YES porcellán pudr, Dinna sóborsos és Nostlé-féle gyermek tápliszit, fűlerakata

FEKETE VILMOS Első Csikmegyei illatszert- és piperekereskedésében
— Csikszeredán. —

Kellemes üdítő itai

a Hosszuaszói Erzsébet SAVANYUVIZ

1 literes palackban 10 fillér. Megrendelhető:

A Hosszuasszói forrás
kezelőségénél Csikszeredán.